

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 16 april 1996 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att i de delar som berör utskottets beredningsområde avge yttrande över proposition 1995/96:141 Aktiv förvaltning av statens företagsägande jämte motioner.

Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1995/96:N26–N31.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över dels propositionen i vad avser Teracom Svensk Rundradio AB som behandlas i kapitel 4 Riktlinjer och bemyndigande för förvaltningen av statens företagsägande i kommersiella företag, dels motion 1995/96:N26 yrkande 3.

Utskottet

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen bl.a. att riksdagen godkänner vad regeringen förordar om riktlinjer för förvaltningen av statens företagsägande, att riksdagen bemyndigar regeringen att vidta förvaltningsåtgärder beträffande statligt ägda företag enligt vad regeringen förordar samt att riksdagen medger att tolfte huvudtitelns anslag Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. får användas för åtgärder i anslutning till det nya bemyndigandet.

Regeringens förslag innebär bl.a. att regeringen beträffande vissa angivna aktiebolag utan riksdagens godkännande för varje särskilt fall får besluta om kapitaltillskott, sälja och köpa aktier, delta i eller i förekommande fall avstå från erbjudanden om nyemissioner samt medverka till utgivande av konvertibla skuldebrev.

Det bemyndigande regeringen föreslår beträffande ett mera aktivt utövande av ägarrollen avser kommersiella och fullt konkurrensutsatta företag.

Teracom Svensk Rundradio AB hänförs enligt propositionen till denna grupp. Regeringen föreslår att statens röstandel i bolaget får minska till lägst 51 %, varvid staten bibehåller sin kontroll och röstmajoritet.

I motion N26 (m) yrkas dels att riksdagen skall avslå propositionens förslag om bemyndigande till regeringen att vidta vissa förvaltningsåtgärder beträffande statligt ägda företag, dels att riksdagens år 1991 beslutade bemyndigande om privatisering av vissa angivna bolag (prop. 1990/91:87, bet. 1990/91:NU38) skall gälla även fortsättningsvis (yrkandena 1 och 2). Enligt yrkande 3 i motionen, som behandlas nedan, bör bemyndigandet från år 1991 utvidgas till att avse även vissa i motionen angivna statliga företag, däribland TV 2.

Utskottets bedömning

I sitt av riksdagen godkända betänkande 1994/95:KrU26 Den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten behandlade kulturutskottet våren 1995 bl.a. en motion om utförsäljning av TV 2. Utskottet hänvisade då i sitt av riksdagen godkända betänkande till ett tidigare uttalande i frågan och framhöll bl.a. att frågor som gäller Sveriges Television AB:s framtida uppdrag, finansiering, organisation etc. skulle komma att behandlas av riksdag och regering i samband med att nuvarande avtalsperiod löper ut och att ett nytt avtal skall träffas. Övervägandena borde, menade utskottet, inte föregripas. Utskottet behandlar för närvarande proposition 1995/96:161 En radio och TV i allmänhetens tjänst 1997–2001 med förslag till de villkor och riktlinjer som skall gälla under kommande tillståndperiod för bl.a. Sveriges Television AB. I det sammanhanget behandlas motion Kr7 (m) med krav på koncentration av public service-verksamheten till en TV-kanal (yrkande 6 delvis). Utskottet anser i överensstämmelse med vad som uttalades våren 1995 att den pågående behandlingen av frågan inte bör föregripas. Således bör motion N26 i här aktuell del inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Svensk Rundradio AB, numera Teracom Svensk Rundradio AB (Teracom), bildades den 1 juli 1992 (prop. 1991/92:140, KrU28 s. 82 f.). Bolagets huvuduppgift är att bedriva utsändning och överföring av radio- och TV-program. Nätet, som i dag består av sju markbundna nät – fyra för radio och tre för TV, skall stå till förfogande för alla sändningsberättigade på likvärdiga villkor. Vidare skall bolaget utveckla och marknadsföra andra tjänster som kan utföras med stöd av de resurser som har byggts upp för radio- och TV-verksamheten eller som på annat sätt är förenliga med verksamheten inom radio- och TV-området. Dessa tjänster avser bl.a. sändningar av närradio och radiotidningar, Direktvision, satellittjänster och inplacering av olika intressenters utrustning i radiostationer. Bolaget svarar även för service och underhåll av den egna utrustningen och erbjuder sådana tjänster för t.ex. inhyrd utrustning. Den del av bolagets verksamhet som avser utsändning av program bedrivs med krav på skäligen lönsamhet. Inom bolagets övriga verksamhetsområde tillämpas marknadsprissättning. På den konkurrensutsatta delen av verksamheten ställs ett avkastningskrav och dessa medel tillförs rundradiokontot. Den icke konkurrensutsatta verksamheten granskas av Riksrevisionsverket, och bolaget har uppgiftsskyldighet gentemot verket. Teracom har övertagit de förpliktelser för beredskapsåtgärder som tidigare

åvilade det dåvarande Televerket. I detta avseende är bolaget jämställt med myndighet. Vid övergång till krigsorganisation lyder bolaget under regeringen. Personalen omfattas av personalkontroll. Teracom följer och deltar aktivt i forsknings- och utvecklingsverksamheten på radio- och TV-området.

Regeringens avsikt är att det föreslagna bemyndigandet skall avse den kategori statliga företag som är kommersiella och fullt ut konkurrensutsatta. Enligt propositionen bör Teracom hänföras till denna grupp. Utskottet har emellertid inhämtat att den konkurrensutsatta delen av Teracom verksamhet i dag utgör mindre än 40 % av bolagets totala verksamhet. Mot den bakgrunden kan enligt utskottets bedömning Teracom inte hänföras till den typ av företag som anses lämpliga för ett delat ägarskap. Vad utskottet härutöver anfört om arten och inriktningen av Teracom verksamhet talar enligt utskottets mening ytterligare mot ett bemyndigande till regeringen som innebär att staten får minska sin röstandel i bolaget till lägst 51 % i enlighet med regeringens förslag.

Stockholm den 25 april 1996

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Björn Kaaling (s), Monica Widnemark (s), Lennart Fridén (m), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Jan Backman (m), Ewa Larsson (mp), Fanny Rizell (kds), Lena Klevenås (s), Lars Lilja (s), Gunnar Hökmark (m), Erik Arthur Egervärn (c), Christer Eirefelt (fp) och Elizabeth Nyström (m).

Särskilda yttranden

1. Utförsäljning av en TV-kanal

Lennart Fridén, Jan Backman, Gunnar Hökmark och Elizabeth Nyström (alla m) anför:

Med hänvisning till att en likartad motion från Moderata samlingspartiet behandlas av utskottet i samband med proposition 1995/96:161 En radio och TV i allmänhetens tjänst har utskottet uttalat att motion N26 i den del motionen avser försäljning av TV 2 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd. Vår uppfattning är att regeringen skall ges ett bemyndigande att försälja en av Sveriges Televisions kanaler och vi kommer att i utskottets betänkande (1995/96:KrU12) reservera oss till förmån för det där aktuella motionsyrkandet.

Beträffande frågan om en försäljning av 49 % av aktierna i Teracom hade det enligt vår mening varit mest lämpligt att bemyndiga regeringen att verkställa en utförsäljning av hela bolaget.

Charlotta L Bjälkebring (v) anför:

Eftersom ägarsammansättningen i mediaföretag är av stor kulturpolitisk vikt, är det för mig av principiell betydelse om ett företag som Teracom ägs av t.ex. Kinnevik AB eller folkrörelserna. Jag hade därför hellre sett att utskottet redan i detta sammanhang uttalat sig i frågan. Av samma principiella skäl anser jag att utskottet i detta sammanhang borde ha yttrat sig även över Vänsterpartiets motion N28 yrkande 3 med begäran att riksdagen beslutar att regeringen i varje enskilt fall måste ha bemyndigande för att förändra ägandet i ett helägt statligt företag.